

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Dereito Constitucional: Fontes e Dereitos		Código	612G01003
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Dereito Público			
Coordinación	Ruiperez y Alamillo, Javier	Correo electrónico	javier.ruiperez@udc.es	
Profesorado	Aba Catoira, Ana Maria Garcia Vazquez, Sonia Ruiperez y Alamillo, Javier	Correo electrónico	ana.abac@udc.es sonia.garcia.vazquez@udc.es javier.ruiperez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O estudo da materia: "Fontes e Dereitos" ten por obxectivo a formación do xurista nos aspectos crave do Dereito Público e algúns que comprenden todo o Dereito. A Constitución é a norma fundamental do Estado e iso reflíctese en todas as disciplinas xurídicas, fronte ás que se sitúa nunha posición de predominio xerárquico e natureza basilar. Obxectivo da formación constitucional é o estudo das fontes do dereito que a Constitución recolle e a propia natureza especial da Constitución como norma xurídica e fonte das fontes do Dereito. Ademais, o Dereito Constitucional é o Dereito da forma democrática de organización estatal, cuxa normativa esencial se analizará neste cuatrimestre e no seguinte, a través da materia: "Organización constitucional do Estado". O obxectivo fundamental no que radica este cuatrimestre sería a análise dos dereitos fundamentais que a Constitución recolle e as garantías normativas, xurisdicionais e institucionais dos mesmos.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecemento das principais institucións xurídicas.	A1 A4 A6	B8 B3 B5	C1 C6
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	A2	B7 B2	C3 C8
Percibir o carácter sistemático do ordenamento xurídico.	A3 A5 A10	B1	
Coñecer os principios e valores constitucionais.	A5 A9 A13 A14 A15	B6 B4	C7

Coñecer as distintas manifestacións do dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A7 A8	B12 B13	
Saber interpretar e analizar críticamente o ordenamento xurídico	A2 A3 A5 A6 A8 A10 A11	B2	C2
Saber comprender e redactar documentos xurídicos.	A9 A11 A12 A13 A14	B8 B2 B3	C1 C5
Saber empregar a oratoria xurídica. (Capacidade de expresarse apropiadamente en público).	A8 A9 A11 A12		
Traballar de forma autónoma afrontando os problemas constitucionais con iniciativa e capacidade crítica.	A1 A2 A3	B9	C5 C7 C8
Traballar de forma colaborativa.		B8 B10 B11	C1 C2 C4 C6 C8
Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.	A2 A4 A5 A10	B8 B11	C4 C6
Desenvolver para o exercicio dunha cidadanía aberta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento.	A1 A2 A5	B8 B11	C4 C6 C8

Contidos	
Temas	Subtemas
PRIMEIRA PARTE: INTRODUCCIÓN Tema 1: O Estado Moderno.	1) Evolución do Estado. Características e elementos. 2) Clasificación dos Estados. A evolución do Estado de Dereito (Estado liberal e Estado social). Estado democrático e principio democrático. Estados centralizados e Estados descentralizados
Tema 2: Orixe histórica do constitucionalismo	1) As raíces do constitucionalismo moderno. 2) Fases de evolución do constitucionalismo.
Tema 3: Historia Constitucional española	1) Introducción. Características. 2) O Estatuto de Bayona. 3) A Constitución de 1812. 3) O Estatuto Real de 1834. 4) A Constitución de 1837. 5) A Constitución de 1845. 6) A Constitución ?non nata? de 1856. 7) A Constitución de 1869. 8) A I República e o Proxecto Federal de 1873. 9) A Restauración monárquica: A Constitución de 1876. 10) A crise constitucional e a ditadura de Primo de Rivera. 11) A II República española e a Constitución de 1931. 12) As Leyi Fundamentais do franquismo.

Tema 4: A transición política e o proceso constituínte	1) O Poder Constituínte. 2) A transición do réxime franquista ao sistema constitucional. O imposible continuísmo do franquismo. A vía do consenso. 3) A Lei para a Reforma Política e as eleccións de 15 de xuño de 1977.
SEGUNDA PARTE: FONTES DO DEREITO	1) A Constitución como norma xurídica. 2) A Constitución como fonte do Dereito. 3) Os principios estruturadores do ordenamento xurídico. 4) A reforma da Constitución española de 1978: o procedemento ordinario e o procedemento agravado
Tema 5: O concepto de Constitución.	
Tema 6: O sistema de fontes.	1) A Lei ordinaria. 2) A Lei Orgánica. Concepto. Materias reservadas á Lei Orgánica. 3) Os actos con forza de lei: A) Decreto-Lei, B) Decreto legislativo, C) Regulamentos. Regulamentos parlamentarios. 4) Os Estatutos de Autonomía. 5) O Dereito Comunitario. As normas comunitarias orixinarias e derivadas. 6) As normas internacionais. O artigo 10.2 CE como cláusula de interpretación de dereitos e liberdades.
TERCEIRA PARTE: DEREITOS FUNDAMENTAIS. GARANTÍAS DOS DEREITOS	1) Igualdade ante a lei e igualdade na lei. 2) Igualdade e non discriminación. Accións positivas.
Tema 7: O principio de igualdade.	
Tema 8: O dereito á vida e á integridade física.	1) Significado do dereito á vida e protección do %ou201Cnasciturus%ou201D. 2) Titularidade do dereito á vida. A cuestión do aborto. 3) A eutanasia e o suicidio. 4) A prohibición da tortura e dos tratos degradantes ou inhumanos. 5) A abolición da pena de morte.
Tema 9: O dereito á liberdade ideolóxica e á liberdade relixiosa.	1) Contido. 2) Titularidade. 3) Artigos 16.1, 16.2 e 16.3 CE. 4) A posición da Estar fronte ao fenómeno relixioso. Relacións do Estado coas confesións relixiosas. Os Tratados coa Igrexa católica e os Convenios coas confesións minoritarias.
Tema 10: Dereitos personalísimos	1) O dereito á honra, o dereito á intimidade e o dereito á propia imaxe. A Lei Orgánica 1/1982. 2) O dereito á inviolabilidade do domicilio. 3) O dereito ao segredo das comunicacións. 4) A protección de datos e as novas tecnoloxías.
Tema 11: O dereito de reunión e manifestación.	1) Definición do dereito de reunión. Caracteres. 2) Límites ao dereito de reunión. 3) Titularidade ou suxeitos do dereito de reunión. 4) O concepto do dereito de manifestación. 5) Comunicación previa. Contido da comunicación.
Tema 12: O dereito de asociación.	1) Concepto e características dunha asociación. 2) Titularidade do dereito. 3) Contido do dereito. Deber de inscrición rexistral. Obrigación legal de asociarse. 4) Asociacións ilícitas. 5) Disolución dunha asociación. 6) Os partidos políticos: asociacións con réximes particulares. 7) A posible disolución dun partido político.
Tema 13: O dereito á educación	1) Dereito á Educación e Libertade de Ensinanza 2) Educación en principios democráticos e dereitos fundamentais 3) Centros de ensino e poderes públicos 4) A autonomía universitaria
Tema 14: A liberdade de expresión e o dereito á información.	1) Concepto do dereito á información. 2) Contido. 3) Suxeito. 4) Dereito a unha información veraz. 5) Dereito de información e cláusula de conciencia. Dereito de información e segredo profesional. 6) O dereito de rectificación.
Tema 15: As garantías dos dereitos fundamentais.	1) Garantías normativas. 2) Garantías xurisdiccionais. 3) Garantías institucionais: O Defensor Do Pobo. 4) A suspensión dos dereitos fundamentais.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 A12 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	1	0	1

Sesión maxistral	A1 A2 A3 A5 A7 A10	21	42	63
Seminario	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 A12 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	7	14	21
Estudo de casos	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 A12 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	16	16	32
Análise de fontes documentais	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	3	6	9
Discusión dirixida	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 A12 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	2	2	4
Lecturas	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	0	6	6
Proba obxectiva	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 A12 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	2	0	2
Eventos científicos e/ou divulgativos	A1 A2 A3 A5 A7 A10 B8 B11 B3 B5 C4 C6	3	0	3
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 A12 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	4	4	8
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	O primeiro día de clase, cada un dos profesores responsables dos diferentes grupos procederá a explicar aos seus alumnos/as a estrutura da guía docente personalizada, así como as materias concretas obxecto de estudo, a distribución aproximada do cronograma e as fontes documentais máis útiles para seguir o curso académico.
Sesión maxistral	As sesións maxistras constituirán a base teórica que facilite os coñecementos esenciais ao alumno sobre a materia
Seminario	Os seminarios son sesións de traballo cun perfil teórico-práctico especializadas nun tema concreto
Estudo de casos	Estudo de casos prácticos, análises de textos xurídicos ou de xurisprudencia que os docentes expoñan aos alumnos/as. Esta actividade poderá ser presencial ou non presencial.
Análise de fontes documentais	Estudar ou comentar documentos xurídicos, documentos doctrinais ou xurisprudencia do Tribunal Constitucional, Tribunal Europeo de Dereitos Humanos, etc...
Discusión dirixida	Esta actividade será realizada de modo presencial e consistirá na posta en común de opinións sobre unha materia, ou ben, na resolución común de problemas actuais que estean directamente relacionados co obxecto de estudo
Lecturas	Lecturas en sesións presenciais ou non presenciais.
Proba obxectiva	Exame final e, no seu caso, exame parcial (se así o establece o profesor encargado dese grupo)
Eventos científicos e/ou divulgativos	Nos científicos desenvólvese, xeralmente con máis profundidade que nas clases presenciais, un ou varios temas relacionados coa materia. Nos divulgativos as aproximacións non requiren a adquisición de coñecementos específicos previos
Traballos tutelados	Que permiten desenvolver en profundidade desde unha perspectiva teórico-práctica un ou máis problemas xurídicos. Poderán ser individuais ou grupais

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Traballos tutelados	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 A12 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	En sesións de GR e en traballo fora da aula	10
Proba obxectiva	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 A12 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	Proba de avaliación de competencias xerais e específicas. A superación da materia require a superación desta proba	85
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A5 A7 A10 A11 A12 B8 B9 B10 B11 B3 B5 C1 C4 C6	Plantexamentos teórico-prácticos desde o enfoque de problemas, con orientacións do profesor	5

Observacións avaliación

Fontes de información	
Bibliografía básica	A bibliografía recomendada refírese sempre á última edición dispoñible José Antonio Portero Molina, Constitución y jurisprudencia constitucional, Tirant lo Blanch, Valencia, Fernando Santaolalla, Derecho Constitucional, Dykinson, Madrid, Balaguer Callejón, Francisco (Coordinador), Manual de Derecho Constitucional, Tecnos, Madrid, Volumen I y II. Roberto Blanco Valdés, Introducción a la Constitución de 1978, Alianza, Madrid, María Isabel Vélez (Coord.), Lecciones de Derecho Constitucional, Tirant lo Blanch, Valencia, José Carlos de Bartolomé Cenzano, Derechos fundamentales y libertades públicas, Tirant lo Blanch, Valencia, Miguel Agudo Zamora y otros, Manual de Derecho Constitucional, Tecnos, Madrid Santiago Roura y Javier Tajadura (Dir.), La reforma constitucional, Biblioteca Nueva, Madrid.
Bibliografía complementaria	· José Antonio Portero Molina, ¿Contribución al debate sobre la reforma del Senado?, Revista de Estudios Políticos, n.º 87 (1995), págs. 81-105. · Javier Ruy Pérez, La protección constitucional de la autonomía, Tecnos, Madrid, 1993 · Santiago Roura Gómez, Federalismo y Justicia Constitucional. El Tribunal Constitucional y las Comunidades Autónomas, Biblioteca Nueva, Madrid, 2003 · Santiago Roura y Javier Tajadura (Dir.), La reforma constitucional, Biblioteca Nueva, Madrid, 2005. · Ana Aba Catoira, La limitación de los derechos en la jurisprudencia del Tribunal Constitucional Español, Tirant lo Blanch, Valencia, 1999. · Sonia García Vázquez, El estatuto jurídico-constitucional del extranjero en España, Tirant lo Blanch, Valencia, 2007. · Sonia García Vázquez, La controvertida reforma de la Ley Orgánica del Tribunal Constitucional, Andavira, A Coruña, 2009. · Francisco Tomás y Valiente, El reparto competencial en la jurisprudencia del Tribunal Constitucional, Tecnos, Madrid, 1998. Recursos web: http://constitucion.rediris.es/PortadaDERECONS.html http://www.aecpa.es/ http://www.aelpa.org/ http://www.cepc.es/ http://www.constitution.org/ http://www.findlaw.com/cascode/supreme.html http://www.law.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/conlaw/home.html http://www.law.upenn.edu/conlaw/ http://www.map.es http://www.congreso.es http://www.senado.es http://www.tribunalconstitucional.es

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Fundamentos romanísticos da cultura xurídica occidental/612G01001
España na configuración histórico-xurídica de Europa/612G01002
Comunicación oral e escrita/612G01004
Materias que continúan o temario

Organización constitucional do Estado/612G01009

Dereito Internacional Público/612G01019

Dereito Público Autonómico/612G01030

Dereito de estranxeiría/612G01036

Dereito e biomedicina/612G01040

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías